

Konstitutionsutskottet

Ink 2011-04-27

Dnr 050-2480-2010/11

Stockholm 2011-04-26

Möjligheter till arbetslöshetsersättning för den som nekar att ta arbete inom försvarsmakten

En förutsättning för att kunna få arbetslöshetsförsäkring utbetald är att man uppfyller de villkor som lagen om arbetslöshetsförsäkring sätter upp för att utbetalning ska kunna ske från aktuell a-kassa. Sedan grunden för försvarets personalförsörjning förändrades från värnplikt till frivillig rekrytering finns här ett problem. Nuvarande lagstiftning medger inte att man får behålla sin a-kassa om man nekar att ta ett arbete inom försvarsmakten. Regeringens svar på detta problem har varit att tillsätta en utredning som föreslog att frågan om anvisningar till arbeten som soldat eller sjöman inom Förvarsmakten skulle lösas genom en överenskommelse mellan Förvarsmakten och Arbetsförmedlingen. En sådan överenskommelse innebär att anvisningar till dessa arbeten inte ska göras av Arbetsförmedlingen. En sådan överenskommelse har också träffats mellan berörda myndigheter. Arbetsförmedlingen kan dock självfallet inte garantera att de som på rent objektiva grunder anvisas arbete inom Förvarsmakten är villiga att ta det.

Enligt Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) krävs det att det utfärdas nya författningsbestämmelser eller ny lag som undantar Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna från skyldigheten att vidta sanktioner mot personer som undandrar sig arbeten inom försvarsmakten.¹

Genom den överenskommelse som finns har därmed två myndigheter, en under försvarsdepartementet och en under arbetsmarknadsdepartementet, kommit överens om att man för att lösa ett gemensamt problem ska sätta sina lagstadgade skyldigheter åt sidan. Ett sådant hanterande av ett praktiskt problem är tack och lov unikt i Sverige.

Att ansvariga statsråd varit medvetna om hanteringen och väljer att blunda för den visas tydligt i de uttalanden som försvarsminister Sten Tolgfors gjort under de senaste veckorna, både i en interpellationsdebatt med undertecknad den 8 april och den utfrågning som skedde i konstitutionsutskottet den 12 april. Vid bägge tillfällena hänvisade statsrådet till överenskommelsen mellan myndigheterna som fullt tillräcklig för att kunna kringgå den lagstiftade skyldigheten för myndigheterna att fullgöra sina uppgifter.

¹ IAF:s remissvar: Personalförsörjningen i ett reformerat försvar (SOU 2010:86) Dnr: 2010/1302 M1

Jag kan dela statsrådets uppfattning att det inte är önskvärt att tvinga arbetslösa in i försvarsmakten men detta kan inte rättfärdiga ett beteende där likheten inför lagarna sätts ur spel till följd av en överenskommelse mellan två under regeringen lydande myndigheter. Utan lagstöd behandlas nu arbetslösa olika i förhållande till sin rätt till a-kassa beroende på vilken typ av arbete de nekat att ta. Det är för mig uppenbart att regeringen genom att inte ta hänsyn till IAF:s remissvar och de uttalanden som försvarsministern gjort sanktionerat myndigheternas överenskommelse och därmed åsidosätter de bestämmelser som finns om saklighet och opartiskhet i regeringsformens 1 kap. 9 §.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar regeringens handläggning av frågan om möjligheter till arbetslöshetsersättning för den som nekar att ta arbete inom försvarsmakten.

Åsa Lindestam